

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek, Zápolya u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.

Telefon-szám 21.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — — 6 K.
Egy óra — — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér. 1

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
napok kivételével mindennap
déltűn 5 órakor. ■■■■■

Nagybcskerek, 1912.

XLI. évfolyam 99. szám.

Kedd, április 30.

A torontálvármegyei nemzeti munkapárt
elnökségétől.

Meghívó.

A torontálvármegyei nemzeti munka-
párt f. évi május hó 6-ikán d. e. 10 órai
kezdettel Nagybecskereken, a Casino
helyiségeiben

közgyűlést

tart, melyre a párt tagjai tisztelettel
meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. Esetleges felszólalások s indit-
ványok.

Házafias üdvözléssel

Kaufmann István, Bátor Tallián Béla,
titkár. v. b. t. t., elnök.

Lukács László bemutatkozása.

— ápr. 30.

Lukács László miniszterelnök teg-
nap bemutatkozott a képviselőházban.
Nagyszabású beszéddel kísérte a bemu-
tatkozást, amelynek gerince az, hogy Ma-
gyarországnak mindenekelőtt munkaké-
pes parlamentre van szüksége.

Mi áll ennek ma utjában? Minden-
jel arra mutat, hogy a választójog re-
formja és az ezzel kapcsolatos páriközi
ellentétek surlódása. Az első lépés a
munkaképesség helyreállítására éppen
ezért: a választójogi kérdés megoldása.

Ezt a megoldást Lukács László a
demokratizmus, az általánosság és egyen-
lőség alapján tervezi. De van két korlá-
tozó feltétele. Az első az értelmesebb nép-
rétegek befolyásának megőrzése, ami ter-
mészetes közszükséglet. A második az
állam egységének és nemzeti jellegének
megővése, ami szintén természetesen szük-
séglet, de mégis úgy teljesítendő, hogy ne
vétsünk a különféle nemzetiségekkel
szemben az egyenlőség és igazságosság
ellen.

A gyakorlati megoldásnál a minisz-
terelnök két határpontot szeretne szem-
előtt tartani. Az egyiket a jogos aspirá-
ciók jelölik meg, a másikat a jogos aggo-
dalmak. Jogos aspiráció, hogy mindenki
jogot nyerjen, aki bármily alakban ter-
het visel. Jogos aggodalom az, mely a
reform nyomán támadó közéleti átalaku-
lás hirtelenségétől az állam egységét és
magyarságát félti. A két határponton
belül maradván, a miniszterelnök olyan-
nak képzei a megoldást, hogy életbelép-
jen a demokratikus választójog minden
attributumával, de nem egyszerre, hanem
fokozatosan.

Nagy hatást keltett, különösen az el-
lenzék sorában, mikor Lukács László
hozzátette, hogy a fokozatosságnak ál-
tala proponált módjához nem ragaszkó-

dik és ha más, a fokozatosság elvének
jobb gyakorlati megoldását tudja aján-
lani a demokratizmus eszméjének épp oly
teljes honorálása mellett, akkor ő ezt
az ajánlatot szívesen veszi fontolóra, sőt
szívesen válik az ily terv végrehajtó-
jává is.

A kormány gyakorlati törekvése te-
hát a szövetséges állammal és a társorszá-
gokkal való viszonyt normális vissza-
állítás után a parlament munkaképessé-
géhez szükséges előfeltételnek, a választó-
jog reformjának megalkotása. Ez azon-
ban a munkaképességnek csak előfelté-
tele, nem biztosítéka. Igazi értéke csak
akkor van, ha a parlament munkaképes-
ségét garantáló házszabálymódosítással
együtt jár. Hiszen maga a választójog
reformja is csak eszköz. A munka a cél.
Ez a cél pedig már ma is elérhetetlen.
Hát még akkor, ha majd az új választó-
jog politikailag még kevésbé iskolázott
elemeket kever a parlamentbe. Ezeknek
az elemeknek már olyan parlamentet kell
itt találni, melyben dolgozni muszáj,
amelynek munkaképessége meg nem za-
varható.

A munkaképesség előfeltételei és
biztosítéka mellett azután beszélni kell
magáról a munkáról. Beszélt is róla
Lukács László. Olyan bőven, olyan bő-
kezűen, olyan részletesen és sokoldaluan,
hogy a képviselő uraknak szinte bele-
szédült a fejük abba a perspektívába,
hogy ott, ahol eddig kilenc hónapon át
csak szavaztak és jegyzőkönyvet módosi-
tottak, ilyen sokat és ilyen szépen le-
hetne dolgozni is. A kormányzatnak min-
den ágáról volt a miniszterelnöknek va-
lami mondanivalója. Egy-egy kész terv,
egy-egy javaslat, egy-egy reform. Mind-
annyi lépések előre, a fejlődés, a gyara-
podás, a haza fényének, a polgárok jó-
létének emelése felé. És minden csak
izelítő. Ez az egész hatalmas munka-
program ugyszólván csak — „időtöltés”
addig, amíg a választójogi javaslat el-
készül. A valódi, a hatalmas, az általá-
nos, a nagy munka csak azután követ-
keznék...

A megilletődés csendje fogadta a mi-
niszterelnök beszédének ezt a részét. Meg-
volt alapozva a befejezésnek szánt fel-
szólítás hangulata. Minden házafias ma-
gyar párt segítsen most dolgozni — ez
volt a felszólítás magva. És hogy dol-
gozni lehessen, mindenki segítsen meg-
gyógyítani parlamentünk betegségét!...

A szépen felépített, lelkesen előadott,
végtelenül okos és bőségesen tartalmas
miniszterelnöki programbeszéd hatása
alatt szinte magunk is újra hisszük,
hogy a mai parlamentnek minden párt-

jában lesz annyi hazafiság, hogy a mi-
niszterelnök böles és lelkesítő felszólítá-
sának engedni fog.

A torontálvármegyei jegyzőegylet működése.

— Elnöki jelentés az elmúlt évről. —

II.

Egyletünk anyagi helyzetét Orsó
Gáspár buzgó pénztárnokunk számadása
tünteti fel. Nevezetesen 1524 K 59 f. be-
vétellel szemben volt 1398 K 34 f. kiadás.
A pénztár készpénz-maradványa 1911.
év végén 126 K 25 f. Cselekvő tőke (ta-
karékban) 1950 K és cselekvő hátra-
lékban (amelyből 1912. évben már 472 K
befolyt) 544 K. Mindössze 2620 K 25 f.

Egyletünk állandó jellegű befek-
tetései:

1. A közs. közig. tanfolyam stipendium-alap	3000 K-val
2. Demke alapító-tagsága	200 "
3. Demke-nek építési alap- jára átengedett	2400 "
4. A közs. és körjegyzők „Er- zsébet királyné”-árvaházá- nál 3 egyenkénti 2500 ko- ronás alapítvány	7500 "
Mindössze	13.100 K-t

képeznek.

Tagjaink száma 207 régi, 2 új = 209
tag. 1910. év végén volt 121. Ebből ismét
az tűnik ki, hogy a segédjegyzők kizár-
ják magukat. Egyletünknek elért
eredményeit azonban elsősorban ők veszik
igénybe az előnyöket.

A halál 3 jeles tagot rabolt közülünk,
u. m. 1911. máj. 26-ikán Végh Frigyes
kegelyichházi, Tatárovi Teofil szentpé-
teri és 1912. jan. 8-ikán Kvatsák Nándor
felsőeleméri jegyzőt. Utóbbi egyletünk
I. aljegyzője is volt. Más haláleset tu-
domásomra nem jutott.

Nyugdíjintézetünk zárószámadása
mutat összes vagyonban 1910. év végén
519.116 K 60 fillért, 1911. év végén 534.331
K 85 fillért; szaporodott tehát 15.215 K
25 fillérrel.

Nyugdíjalapunk gyarapodása az
utolsó 10 év alatt 534.331,85 — 386.661,69
= 147.670 K 16 fillért tett ki.

Az 1911. év folyamán nyugdíjban ré-
szesült: 29 jegyző 37.420 K 80 f., 12 segéd-
jegyző 6363 K 63 f., 82 özvegy 48.857 K
79 f. és 61 árva 9612 K 21 f. nevelési já-
rulékban. Mindössze 184 személy élvezett
102.253 K 83 fillért. Átlagban forditta-
tott: jegyzőre 1290 K 37 f., segédjegy-
zőre 530 K 25 f., özvegyre 595,83 f. és
árvára 157 K 58 fillér.

Hogy milyen időszerű már a szegény
özvegyek ellátását emelni, kitűnik eme
átlagból, noha ők élvezték az intézet be-
vételének nagyobb részét 48.857 K 79
fillért. Sajnos azonban, hogy a már nyug-
díjazott özvegyeken — alap hiányában
— segíteni nem lehet, mert azon özve-
gyek, akik a módosított nyugdíjszabály-
zat 70% jótéteményében fognak része-
sülni, ezek ellátása az aktív tagok járú-
léktöbbletéből kerül kiegyenlítésre. Az
aktív tagok járulékat felemelni már többé
nem lehet, mivel ők az országban már is
legsúlyosabban vannak megterhelve.

Az 1911. évre költségvetéssel meg-
állapított 101.206 korona szükséglettel
szemben — mivel 107.197 K 37 f. ada-
tott ki — 5991 K 37 f. túllépés mutat-
kozik. Ennek ellenében a fedezetül beál-
lított 108.933 K helyett 116.648 K 94 f.
folyt be, miáltal a valódi bevétel 7715 K
94 fillérrel kedvezőbb, a túllépés dacára
1724 K 57 f. több bevétel mutatkozik.

Az 1912. évi nyugdíjintézeti költség-
vetés szükséglete 107.176 koronában, —

bevétele 112.052 koronával, — feleslege pedig 4876 koronában állapított meg.

Jelentem továbbá, hogy a községi közigazgatási tanfolyammal létesített 3000 K stipendium kamatának 1911/12-iki tanévre való adományozása tekintetében a tanfolyam igazgatósága még nem intézkedett. Kérek erre nézve felhatalmazást, hogy az igazgatóságnak előadói értekezlete alapján leendő javaslatához annak idején egyesületünk választmánya nevében hozzájárulhassunk.

A jegyzők és segédjegyzők szabadságolásáról szóló a 62.300/910. sz. B. M. rendelet elevehez alkotott vármegyei szabályrendelet kormányhatósági jóváhagyásában még nem részesült.

Tisztelt közgyűlés!

A módosítás alatt álló nyugdíjszabályzatunkat a vármegyei tekintetes törvényhatósági bizottság legutóbb 1912. évi február hó 12-ikén negyedszer tárgyalta 65. kv. sz. 5134/912 a. elfogadta és kormányhatósági jóváhagyásra f. é. április hó 12-ikén 9366/912 sz. alatt kegyes volt felterjeszteni. Négy évi (1908. év májustól) vajadás után valahára van szerencsém bejelenteni, hogy a belügyminiszteriumból kapott információ szerint e szabályrendelet 59.905/912. szám alatt jóváhagyatott és a napokban vármegyénkhez megerősítve visszakerül. Ezzel régi óhajunk teljesül, hogy az ezutáni özvegyeken és árváinkon segítve leendő Halás köszönetet mondunk Torontál vármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának, nemkülönben Jankó Ágoston alispán kir. udvari tanácsos ur ömeltóságának, aki fenkölt gondolkozásu jóindulattal, páratlan kitartással igazságos ügyünket eredményre vinni kegyes volt.

Jelentem továbbá, hogy a községi és körjegyzők országos központi egyesületének Budapesten 1911 okt. 29. a régi országház tanácskozási termében lefolyt diszközgyűlésén — amidőn Uszkay Bálint központi elnök mellére a koronás arany érdemkereszt. Madarász Elemér miniszteri tanácsos ur ömeltósága által feltűzetett, Torontál vármegyéből ott voltak velem: Forster Imre egyleti főjegyző torontáludvari, Mihálffy Mihály istvánolgyi, Valzer András újvári, Jankovits Szilárd melencei, Grandjean Géza esentai, Epifánits Boldizsár farkasdi és Potchen Jakab keglevichházi kartársak.

Hasonlólag a központi egyesületnek m. év okt. 29 és 30-ikán ugyanott tartott rendes közgyűlésén említett kartársakkal résztvettünk. Nemkülönben képviseltem egyesületünket a községi és körjegyzők „Erzsébet királyné” árvaháza és segítőegyesületének ugyanakkor tartott igazgatótanácsosi- és közgyűlésén. A vonatkozó gyűlési jegyzőkönyvet egyben előterjeszteni van szerencsém.

Folyó évi március hó első napjain felhívást kaptam hét kartársunk részéről, amelyben egy rendkívüli közgyűlés összehívását kérik. A kérelmet nem teljesíthettem, mert alapszabályzatunk 12. §-a tiz rendes tag aláírását követeli.

Végre nem mellőzhetem Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei községi és körjegyzők egyesületének f. év apr. hó 2-án tartott közgyűlésükből kibocsátott és hozzám f. év apr. 12-én érkezett abbéli felhívását említés nélkül hagyni, amelyben a kongresszusra vonatkozó szeparatistikus határozatához, a központi egyesületet egyéni tagságra való fektetése s szabályrendelet módosítása céljából csatlakozásra hívott fel. Miután a központi egyesület kezdetben 1880-ig a tagrendszert tarthatatlanságát a központtól távol eső kartársak belátták, személyes meggyőződésem ma is az (már akkoron volt szerencsém azon gyűléseken résztvenni), hogy a jegyzők egyetemét a központ csakis képvisleti alapon tudja kellőleg képviselni. Ezen okból válaszuk az volt: „hogy a VI. pont alatti határozat második részéhez elvi okokból nem járulunk hozzá, s azért nem tartjuk szükségesnek a rendkívüli közgyűlés egybehívását. Engedje meg a t. elnök ur, hogy a határozat egyébbb intézkedésére véleményt ne nyilvánítsunk.

Ezzel egyesületünk beléletének mozzanatait esetelvény, kérem jelentésem szives tudomásul vételét.

Kelt Garaboson, 1912. évi május hó 1.

Vihely Géza egyll. elnök.

SANATORIUM

NAGYBECSKEREKEN.

MINDENMÉ BETEGET, FELNŐTTEK ÉS GYERMEKEK RÉSZÉRE.

MODERN HYGIENAI ÉS KEZELÉSI FELSZERELÉS.

ALKALMAZTATNAK A FIZIKÁLIS GYÓGYMÓDOK LEGHATÁSOSABB ESZKÖZEI; A VILLANYOZÁS ÖSSZES FORMÁI; VIBRÁCIÓS MASSZÁZS (az idegek megnyugtására, az izmok, szív, tüdő erősítésére); VILLANYOS FÉNYFÜRDŐ CSUZ, KÖZVENY, ISCHIAS, IZZADMÁNYOK, ELHÍZÁS, ASTHMA, IDÜLT VISELÉSÉBEN; VILL. VIZFÜRDŐ DR. SCHNÉE SZERINT (neurathenia, hysteria, görcsök, érelmeszesedések ellen.)

DIAETÁS KURÁK, TUBERCULIN-BEJÓTÁSOK. GONDOS ÁPOLÁS. SZABAD ORVOSVÁLASZTÁS.

TELEFON-SZÁM 101.

IGAZG.-ORVOS: DR. HEINERMAN.

503—X.3

HIREK.

Máról

holnapra.

Május elsején. — Két májusi köszöntő.

— ápr. 30.

Két májusi köszöntő hangzik föl holnap, május elsején.

Az egyikben virágillat és madárdal köszönti május első napját, orgonának lila szirma szőnyeget terít elébe, a háladási fülemüle adja meg hozzá. Poéták rimekbe szedik a bűbáját, fiatal szívek dobogásba jönnek a hallatára, fásuló lelkében visszhangja kél a multaknak. Hiszen május a szerelem hónapja s amennyi reményt fakaszt, ugyanannyi emléket tár föl a régi időkől, amit a háládatlan emberiség mindig szebbnek talál a jelennél. Szebbnek azért, mert a boldogságot sosem lehet a maga hódító nagyságában átérzeni akkor, amikor megérkezett. Ereje csak később nyilvánul meg, mikor szűnőben a lélek elfogódottsága s tisztán látja leszűrt eredményét egy régi időnek, amely talán éppen ellentétben áll a jelenel és ezért hatalmasabb a megnyilvánulásában.

Dal, virág és szerelem, mondja a poétalélek. Hurcolkodás, házbérnegyed... teszi hozzá a prózai ember, el is nevezik érte cinikusnak, pedig hát voltaképpen csakis a gondtalanok látják május első napját olyan bűbajosnak, mint azt lefestik. Maga a trubadur is napóleoni haditerveket főz április 30-ikának éjszakáján a háziur ellen s míg dalba szövi a virágnitító hónap poézisát, lelke mélyén kivezető utat keres abba a birodalomba, amelyben pénztelenség és a furfang járnak karöltve. Hanem azért a vers megszületik, mert a virágillatos levegő ihlete erősebb a prózai gondoknál, legalább egy napra...

A másik májusi köszöntőben viharzó, izzó induló hangjai zúgnak. Ez nem a szerelem, a tavasz ünnepnek szól, hanem a munkának. Ebben a köszöntőben, zúgó indulóban a munka kiált a maga jogaiért. Ez annak az ünnepnek szól, amelyben az egész világ dolgozó emberei, mintha az országok határai megszüntek volna, mintha nem állnának hadseregek a határokon, a testvéresülés eszméjében egyesülnek, vagy egyesülni akarnak. Határokon és hadseregeken túl, azok fölött áll az emberiség génusza, hogy ezt a törekvést elősegítse és hozzájáruljon egy ideálhoz, amelynél szebb és tündöklőbb emberi szívekből és agyvelőkből alig pattant ki még.

De az igazi ünnep csak akkor fejlődik ki, ha majd az álom megvalósul. Sokáig tart majd bizonyára még. Ki tudja: talán még századokig is, amíg az egész világon megérti minden osztály és minden egyes ember, hogy páriáknak a földön, isten szabad ege alatt többé nem szabad lenniök, hogy annak is jogai vannak, aki a munkából él és hogy a munka által kisajtolt veríték tiszteletre és nem megvetésre méltó.

De minden esztendőben új meg új kinyilatkoztatások történnek, amelyek beszámnyalják a világot és hódítanak mindenfelé. E kinyilatkoztatások azok, amelyek a szocializmust a jövő zenéjévé tették; belopóztott minden körbe és megemesült az emberiség rokonszenve által. Ma már az emberek nem tudnak ellentállni annak az erőnek, amely a szimbolikus vörös május eszméjében rejlik és folyton több feszítő erővel telik meg általa a társadalom, mint ahogyan gyűlik a leydeni palackban a villamosság és csak egy érintésre van szükség, hogy a szikra kipattanjon és lánggá növekedjék.

— Lapunk legközelebbi száma a holnapi munkásünnep miatt csütörtökön délután a rendes időben jelenik meg.

— A májusi ájtatosságok. A róm. kath. plébánia-templomban tartandó májusi ájtatosságoknál közreműködnek: hétfőn Messinger-intézet, kedden az egyházi énekkar, szerdán a főgimnázium énekkara, csütörtökön a polgári és kereskedelmi iskolák kongregációjának énekkara, pénteken az egyházi énekkar, szombaton a zárda-iskolák énekkara és vasárnap az egyházi énekkar, valamint a helybeli műkedvelők.

— Értesítés. Főtisztelendő dr. Bangha Béla jézustársasági atya a kiváló tudós és szónok folyó évi május 6-ikán 7. és 8-ikán a helybeli r. kath. plébánia-templomban vallásos konferenciákat tart a művelt kath. közönség részére, még pedig: május 6-ikán 7. és 8-ikán délutáni 4 órakor a nők, este 6 órakor pedig a férfiaknak. Május 9-ikén reggel 7 órakor szentmise és befejező előadás. — A r. kath. plébániahivatal.

— A torontálmegyei jegyzői egyesület közgyűlése. A torontálmegyei községi és körjegyzők egyesülete Nagybeeskereken a vármegye székházának közgyűlési termében május hó 5. napján délelőtt 11 órakor tartja f. évi rendes közgyűlését, ezt megelőzőleg délelőtt 9 órakor az alispáni kisteremben pedig választmányi ülést tart. A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki jelentés az egyesület mult évi működéséről.
2. Az 1911. évi számadás megvizsgálása.
3. Az 1913. évi költségvetés megállapítása.
4. A Jegyzők Országos Bankja részvények jegyzését ajánlja.
5. Elnöki előterjesztés a jegyzői Erzsébet-árvaház alapító tagjai ügyében.
6. A jegyzői Erzsébet árvaház igazgató tanácsába egy tag választandó.
7. Az Országos Központi Jegyzőegyesület 1911. évi közgyűlésének jegyzőkönyve.
8. Az Országos Központi Jegyzőegyesület 1911. évi diszközgyűlésének jegyzőkönyve.
9. Az Erzsébet királyné országos árvaház alakuló közgyűlésének jegyzőkönyve.
10. A jegyzői kongresszust az Országos Központi Jegyzőegyesület választmánya március hó 30-ikán tartott gyűlésében május hó végére egybehívta.
11. A pestmegyei jegyzői egyesület indítványa az alapszabályok módosítása iránt.
12. A stipendiumi alap kamattjövédelmének kiutalványozása tárgyában teendő választmányi intézkedés.
13. Kolozsvárott tartandó országos központi egyesületi közgyűlésre küldöttségi tagok választása.
14. Esetleg kellő időben beadott indítványok tárgyalása.

— A kaszinóból. A nagybeeskereki kaszinótársulat választmánya tegnapelőtt Franz J. L. igazgató elnöklésével ülést tartott, amelyen résztvettek: Al-

földy Ede, Balázi József, Haidegger Ödön, Králik László, Krumenacker Ferenc, Ládai Kálmán, dr. Nónay Pál, Szávi Sándor és Tóth István választmányi tagok. Az ülésen rendes tagnak főtették Gaszner Ágost pénzügyi fogalmazót, jegyvényes tagnak Herr György főgimn. tanárt. Elhatározta a választmány, hogy egy új billiárdot és egy börgarnitúrát szerez be, június 8-ikán pedig nagyszabású hangversenyt rendez katonai zenekarral. Kimondta végül, hogy azokat a tagokat, akik a náluk levő könyveket többszöri fölszólítás dacára sem adták vissza, sem pedig az árukat meg nem térítették, haladéktalanul bepörlik.

— **Elmaradó utóállítások.** Múltán az ujoncjavaslatot még nem szavazta meg a parlament, így a honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, hogy a május hóban elrendelt négy utóállítás helyett csak kettő tartható meg, nevezetesen a május 6-iki és 20-iki utóállítások, melyeken csupán a keresetképtelenek, ausztriai és boszniai honosok állíthatnak elő. A május 13-iki és 28-iki utóállítások elmaradnak.

— **A temesvári műegyetem.** Temesvár város közönsége a temesvári műegyetemet előkészítő bizottságot akként alakította meg, hogy annak elnöke a polgármester, hivatalból tagjai a főjegyző, főügyész, főmérnök és a kulturtanácsnok, választott tagjai pedig 24 törvényhatósági bizottsági tag. Ezenfelül megkereste a Délvidék törvényhatóságait és közigazgatási tényezőit, hogy a bizottságban résztvegyenek. Ez utóbbiak kivétel nélkül kinyilvánították az előkészítésben való készségüket s Torontálvármegye a következőket küldötte ki a megalkított bizottságba: Dr. Dellimánics Lajos főispán, Jankó Ágoston alispán, Vinczehidly Ernő dr. főjegyző (Nagybeeskerek), Babics József (Zombolya), Papp Géza nagybirtokos, országgyűlési képviselő (Németelemér), Tallián Béla báró v. b. t. t. országgyűlési képviselő (Törökkanizsa). Panosova városa dr. Radda Ignác polgármestert küldte ki bizottságba.

— **A munkások május elseje.** A nagybeeskereki munkásság az idén is megünnepli május elsejét: a munka mindenütt szünetelni fog és az egész napot a munka eszméjének megszenteléséül a pihenésnek szánja. A munkásság felvonulást is tart, melyet a rendőrkapitányság megengedett, azzal a kikötéssel, hogy vörös zászlókat és izgató jelszavak táblákat ne hordozzanak. A rendre különben a kijelölt utvonalakon a csendőrség és rendőrség fog felügyelni. A május elseji ünnep programja egyébként a következő: Dél előtt 9 órakor diszgyűlést tartanak az összes szakcsoportok az Ellmer-féle vendéglőben. Délután 1 órakor a munkások összejönnek a saját szakszervezeti helyiségükben, onnan fél 2 órakor zártkörűen elmennek a „Három Koroná”-hoz a vendéglő előtti térre. Onnan pont 2 órakor az egész menet elindul a Német-, Aradáci-, Jókai-utcaikon keresztül, a Kishidon át, Mária Terézia-, Vörösmarthytételeken keresztül, a Nagyhidon át, Hunyadi-, Vármegyeház- és Mellencei-utcaikon keresztül az Ellmer-féle vendéglőbe, ahol népgyűlés lesz. Este fél 9 órai kezdettel táncmulatságot tartanak az Ellmer-féle vendéglőben. Belépő-jegyül az egész ünnepély tartamára a májusi jelvény szolgál, amely 50 fillérért kapható. Az esti pénztárnál, akiknek májusi jelvényük nincs, belépőjegyért 60 fillért fizetnek.

— **A hálósobák réme,** a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Cimexin” történtek próbák, beigazolódtott, hogy a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: Kollarich G. valamint Czika J. L. gyógyszerárakban és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerárakban Bártfán.”

— **Libatömő gép bemutatása.** Nagybeeskereken tegnap a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület kiküldöttei Reitter Oszkár rendőrkapitány, Jakabházy Béla gazdasági egyetemi s. titkár és Veress Kelemen tollnok előtt, továbbá nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében Bösch József torontálszigeti lakos bemutatta saját találmányu libatömőgépét. A tömőgép egy kaesát fél perc, egy libát pedig egy perc alatt teljesen megtöm. Már magában véve az ötlet is nagyon praktikus és a gép szerkezete is ügyesen konstruált. Bösch erre a tömőgépre már szabadalmat is kapott s bizonyos, hogy gazdasági szempontból valóban praktikus találmánya csakhamar el fog terjedni a közhasználatban.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjele” nagybeeskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. n. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltek.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

Május 4. Megyei áll. választmány ülése.
Május 5. Tisztiszék.
Május 5. A jegyzőegylet közgyűlése.
Május 6. Rendes tavaszi közgyűlés.
Máj. 13. A közig. bizottság ülése.

Irodalom.

— **A sajtójog reformja.** A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége május 5-ikén Budapesten igazgatósági ülést tart. Ez ülésen tűzik ki a legközelebbi közgyűlés határidejét, amikor is a VHOSz. tárgyalni fogja a sajtójog reformjának ügyét. Előzőleg egy szűkebb körű bizottság tárgyalja Palócz László titkárnak, a Szegei Híradó felelős szerkesztőjének javaslatát a sajtójog reformja tárgyában. E kérdésre vonatkozó gondolatait és javaslatát most egy füzetben adta ki Palócz László. A négy ives füzet kiváló szakismerettel és behatóan foglalkozik a sajtójogi felelősségeknek, a cáfolatkényszernek, a kaucióknak, a kártérítésnek és a pornográfának nagyfontosságú kérdéseivel, továbbá utakat mutat a sajtókamara szervezésére. Az újságírók és a kiadók közötti jogviszony törvényhozási uton való rendezését tartja Palócz László megfelelő módnak az összes kérdések helyes megoldására és elintézésére. Törvényhozási uton lehet megalkotni a sajtókamarát is. Palócz Lászlónak gondos munkájáért mindenesetre csak köszönettel tartoznak az újságírók és a magyar sajtó.

TÁVIRATOK.

A politika eseményei.

A delegációk ülése. — A közös provizórium. — A külügyi expozé. — Auffenberg beszéde. — Az osztrák delegáció.

Budapest, ápr. 30. (A „Torontál” eredeti távirata. A politikai események szintere két-három napra Bécsbe, a delegációkhoz helyeződött át. Ma délelőtt a magyar delegáció már ülést tartott, amelyen tárgyalta a közösügyes indennitást s meghallgatta Berchtold gróf külügyminiszter expozéját, amely a külügyi helyzetet illetőleg a monarchia viszonyát az összes külföldi hatalmakhoz kedvezőnek tünteti föl. A déli órákban nyilatkozott Auffenberg lovag közös hadügyminiszter is s igyekezett védeni magát legutóbbi szerepléséért.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.
Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- Kért, szintügy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. gyári árákon küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Oriási választék. Mintaü, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

20 - 40.23

A magyar delegáció ülése.

Mint Bécsből sürgönyzik, a magyar delegáció ma délelőtt 11 órakor tartotta első ülését a magyar Házban. Az ülésen a gyöngélgedő Láng Lajos báró helyett Zichy Ágoston gróf elnökölt. Az ülés előtt feltűnést keltett, hogy Tisza István gróf odaült Lukács László miniszterelnökhöz s majdnem egy óra hosszat beszélgetett vele. Erdekes volt az is, hogy Auffenberg lovag hadügyminiszter megmutattatta magának Déry Zoltánt, aki tudvalevőleg bizalmatlansági indítványt fog benyújtani ellene. A hadügyminiszter aztán szembe ült vele és farkasszemet nézett Déryvel.

Miután az elnök elparentálta az elhunyt Aehrenthal gróf közös külügyminisztert s tudomásul vették Burján báró közös pénzügyminiszter lemondását, Nyegre László jegyző be-terjesztette a

közös-ügyes indennitást.

Berchtold gróf ismerteti rövid magyar beszédben az indennitást és kérte annak elfogadását.

Ezután az egyesült négyes albizottság tartott ülést, amelyen Berchtold gróf közös külügyminiszter elmondotta

külügyi expozéját.

A külügyminiszter expozéjában előadta, hogy monarchiánk a legbensőbb egyetértésben él Németországgal. Olaszországgal való szoros baráti viszonyunk nem változott s Angolországgal, valamint a többi hatalmakkal a hagyományos jó viszony köt össze bennünket. Törökországgal szemben elhárítunk vagy korlátozunk minden olyan bonyodalmat, amely Törökország sorsára káros lehet. Ez nevezetesen arra vonatkozik, hogy a Balkán békéjének megzavarását fenyegető veszélyek elkerültesenek.

A külügyminiszter expozéját a delegáció élénk tetszéssel honorálta.

Ezután

Auffenberg hadügyminiszter nyilatkozott.

A hadügyminiszter röviden szólott és azt hangoztatta, hogy a véderőreform sorsát ő a szíven viseli, amit tanusit az is, hogy már teljesen kidolgoztatta az al-tisztekre vonatkozó törvényjavaslatot. Kifejtette továbbá, hogy öt törekvéseiben és ténykedéseiben mindig katonai motívumok vezérelték és semmi más célja nem volt.

Az osztrák delegációból.

Mint Bécsből jelentik, az osztrák delegáció ma délután tart ülést. Az ülésen a horvátok részéről nyilatkozatot terjesztettek elő, amelyben a magyar delegációt törvénytelennek nyilvánítják, mert a horvát képviselők mandátum nélkül lé-

vén, nem lehetnek képviselve a delegációkon.

A balassagyarmati mandátum.

Budapest, ápr. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Wickenburg Márk gróf kinevezésével megüresedett balassagyarmati mandátumra tegnap volt a választás. A választáson Franyowszky Sándor munkapárti és Tokaji Lajos Kossuth-párti voltak a jelöltek. A választás eredménye az lett, hogy Franyowszky Sándor munkapártit Tokaji Lajossal szemben nagy szótöbbséggel megválasztották.

Az olasz-török háború.

Budapest, ápr. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy mai berlini jelentés azt mondja, hogy az olasz hajóraj a napokban az Aegai-tengeren levő szigetek ellen megkezdte az akcióját az abruzzói herceg parancsnoksága alatt.

Merénylet egy aviatikus ellen.

Budapest, ápr. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt a rákosi repülőtéren egy asszony revolverrel rálőtt Prodan Guidó aviatikusra, szerencsére azonban a golyó nem talált. Az asszonyt letartóztatták, de sem a nevét nem mondta meg, sem azt nem, hogy miért lőtt az aviatikusra.

Egy takarékpénztár csődje.

Budapest, ápr. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Erzsébetvárosi Hitelbank ellen ma csődöt kértek. Kétszázötvenezer korona vagyonnal szemben 800.000 korona az adósság.

TÖZSDE.

A Lloyd budapesti távirata április 30

Buza (áprilisra)	23.60
Buza (októberre)	22.58
Rozs (áprilisra)	21.58
Zab (áprilisra)	20.20
Tengeri (júliusra)	18.72

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyíltér.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém
KALODON
Szájviz

SALVATOR

GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU!

**MINDENÜTT
KAPHATÓ.**

10-3218

Szép kereset kínálkozik

oly uraknak, vagy hölgyeknek, aki elsőrangú élet- és gyermekbiztosító-intézet részére működni óhajt. Rövid sikeres próbaműködés után

fix fizetés

esetleg jól javadalmazott kerületi főügynökség. Szakismeret nem szükséges, mert kezdők alapos beoktatásban és támogatásban részesülnek. Nyugdíjas állás. — Kimerítő írásbeli megkeresések Budapest, IV., Váci-utca 12., II. em. 2. alá intézendők.

533-33

272. Bvk. 1912. sz. 556-1.1

Árverési hirdetés.

A budapesti VII. ker. kir. járásbíróház 1911. évi Sp. VIII. 2255/4. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbíróháznak 1912. évi V. 82/3. számú végzése folytán Weisz és Márkus javára 160 korona tökéltetés és járuléki erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1912. évi március hó 2. napján felülfoglalt és 1566 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken József főherceg-utca 5. sz. a. leendő megtartására határidőül 1912. évi május hó 17. napjának délután 3 órája kitzetetik az 1912. évi V. 82/3. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: papucsárúk, boltifelszerelés, pénzszekrény.

Az árverés az 1908. évi XLI. t.-e 20. §-a értelmében még a következő foglaltatók részére is elrendeltetett: Grasznek Emil 177 korona.

Nagybecskereken, 1912. évi április hó 18. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

A Szegedi Hus és Vásárpénztár r. t.

SZEGED-KÖZVÁRÓHID

Szarvasmarhát, borjút, bárányt, sovány és hizott sertést bizományban legjobban értékesít hatóságilag megállapított alacsony díjtételek mellett.

Pörkölt szalonnát, valamint mindennemű zsiradékot ügyfeleinek számlájára állandóan raktáron tart és eredeti termelési árban szállít. Tudakozódásokra díjmentesen válaszol.

Állatszallítványok címe:

560-1.1

Huspénztár, Szeged, Villamos vasut.

Táviratok címe: Huspénztár. Interurban telefon 615.

Wabrinetz Anna

városi szülésznő

lakását május hó 1-én

Gimnázium-utca 514. sz. alá helyezi át.

Cirkvenica

tengeri fürdő és klimatikus gyógyhely. (Fiume mellett.)

Egyedüli belföldi tengeri fürdő. Mesés homokplázs. Gyermek felügyelet nélkül 200 méternyre bemehetnek a tengerbe.

Nagy gyógyhatás!

görvély és angolkór, az idegrendszer betegségeinél, vérszegénység, sápkór, nőbetegségek, elhíjasodás, idült csukló és izomrheumánál, bujakór.

Fürdőidény május 15-től okt. 15-ig.

Mint klimatikus gyógyhely páratlan maláriánál, influenzánál és minden hurutos betegségnél.

Prospektust ingyen küld a fürdőbizottság.

48-345

A nagybecskereki kir. törvényszék mint urbéri bíróságtól.

4922-1912. urb. szám.

502-1.1

Idézési hirdetés.

Karácsonyiliget község határának általános tagosítása iránt folyamatba tett urbéri ügyben a 30/1909. I. M. sz. igazságügyminiszteri rendelet 79. §-a alapján az előmunkálatok megkezdésére, nevezetesen a 81. § szerinti képviselői csoportok megalakítására, képviselők megválasztására s az e §-ban jelzett többi teendők elvégzésére, a költségelőirányzat elkészítésére, a birtokrendezési költségjárdékok körüli teendők ellenőrzésére hivatott bizottság megválasztására, a földmérőnek a 85. § szerinti megválasztására, esetleg a szerződési pontozatok előterjesztése mellett való ajánlására a helyszínére Karácsonyiliget községhez határánapul 1912. évi május 23. (húszonhárom) napjának d. e. 9 óráját tüztém ki, mikorra a tagosítás körül érdekelt birtokosokat a hirdetmény utján megidézem azzal, hogy az érdekelték elmaradása a tárgyalás megtartását gátolni nem fogja.

Egyben felhívom a 40/1909. I. M. sz. m. kir. igazságügyminiszteri rendelet értelmében a birtokrendezésre jogosított földmérőket, hogy a 30/1909. I. M. sz. igazságügyminiszteri rendelet 80 §-a értelmében szövegezendő szerződési pontozatokat tartalmazó ajánlataikat, a mennyiben ebben az ügyben a földmérői teendők elvégzésére hajlandók, én hozzám (Törvényház, II. emelet 92. sz.) vagy az érdekelt felekhez legkésőbb a tárgyalás határánapjáig, különbeni mellőzés terhe mellett, küldjék be s ajánlataikban nyilatkozzanak arról is, hogy a földmérői teendőket hajlandók-e elvégezni és milyen feltételekkel a 87. § esetében. (Kiegészítő munkálatok.)

Megjegyzem, hogy a m. kir. 22. sz. felmérési felügyelőségnek 1430/1911. számú határozata szerint a tagosítandó terület kiterjedése 1761 hold 1138 négyszögöl, a tagosítási eljárásba nem vonható, a 30/909. I. M. sz. igazságügyminiszteri rendelet 200. §-a szerinti kiegészítő munkálatok tárgyát képező terület terjedése pedig 2354 hold 684 négyszögöl. A kiegészítő munkálatok a földmérő által végzendők el. A földmérői munkálatok a felhívott igazságügyminiszteri rend. 63. §-ának c) pontja szerint lesznek szerkesztendők. Erre való tekintettel a 199. § értelmében állami hozzájárulásnak van helye, mely a földmérői díj 10%-ában áll, de csak amennyiben a kiegészítő munkálatokat a tagosító érdekelt maga végezteti el a földmérővel.

Nagybecskereken, 1912. április 23-án.

Dr. Szathmáry Odön s. k.,
kir. törvényszéki bíró.

Törökbecei járás főszolgabírájától.
2603—1912. szám. 546—3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törökbecei járásához tartozó **Beodra** községben rendszeresített II. irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és eddigi alkalmaztatásukat, valamint nyelvismeretüket is feltüntetve kérvényüket hozzám 1912. évi május hó 10. napjáig nyujtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni. Az állással egybekötött javadalmazás 720 korona évi fizetés.

A választás napját később fogom kitűzni. Törökbece, 1912. évi április hó 12-én.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

Nagybeeskereki járás főszolgabírájától.
1977—1912. szám. 549—3.3

Pályázati hirdetmény.

Törzsvárnoki körjegyzőségénél megüresedett **segédjegyzői** állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi május hó 20-ig nálam annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A segédjegyző javadalmazása állami fizetékiegészítéssel 1000 korona és 200 korona lakbér.

Nagybeeskereken, 1912. évi április hó 25-én.

Lowieser Imre, főszolgabíró.

Hirdetmény.

Van szerenesénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy f. évi május hó 15-től kezdődőleg állandó helyi érdekű személy- és podgyászszállító

gőzhajónk

Felsőittele és Titel között minden nap közlekedik a következő naponkénti időközökben:

Felsőitteleből Titelre:		Titelről Felsőittelebe:	
Felsőitteleből	in 'ul 43 ^o órákor	Titelről	indul 12 ^o órákor
Tárnokról	" 5 ^o "	Perlaszról	" 12 ^o "
Begaszentgyörgyről	" 5 ^o "	Écskáról	" 2 ^o "
Begafóról	" 6 ^o "	Nagyb. eskerekről	" 3 ^o "
Nagybeeskerekről	" 8 ^o "	Begafóról	" 4 ^o "
Écskáról	" 9 ^o "	Begaszentgyörgyről	" 5 ^o "
Perlaszról	" 10 ^o "	Tárnokról	" 6 ^o "
Titelre	érkezik 11 ^o "	Felsőittelebe:	érkezik 7 ^o "

Legkényelmesebb és legolesőbb összekötő vonal Bánát és Bácska között. — A hajó neve „Béga”. — A hajó modernül és a legnagyobb kényelemmel van berendezve. — Központi fűtés. — Buffet. — Italok.

Közelebbi felvilágosítások nyerhetők az állomásokon és dr. Zsupanszky Sziávko nagybeeskereki ügyvéd ur irodájában. — Telefonszám: Nagybeeskerek 194.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

557—10.1

Vászy Misa és társai hajótulajdonosok.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány.

Számtalan e'ismerőlevél bizonyítja a szabadalm.

Hungária-sodronyfonat

kiválóságát, mely felülmulhatatlan.

Horganyozott sodronyból készül.

Ára négyzetméterenkint 30 fillér és feljebb.

Megrendelhető a kizárólagos készítőnél:

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyárában
Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48/65. szám.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

309—10.10

Tiszta műjeget

házhoz szállít

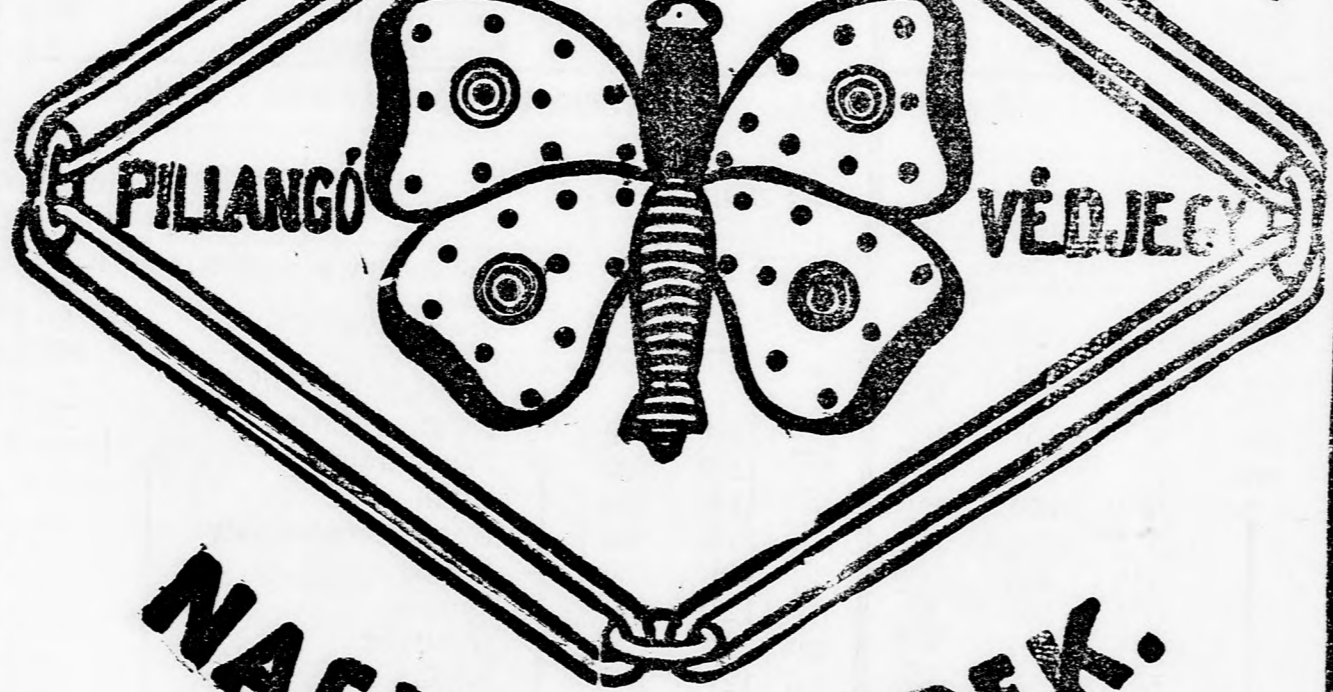
Perl Mór és fia

szállító cég

Szerbegrház palota.

558—3.1

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

Külön cipőosztály!

Kaphatók mindennemű

férfi-, női- és gyermekcipők és szandálok.

Torontáli strapa-cipők.

Gazdag választék

kalapvirágok és napernyőkben,

a legjobb

illatszerekben és gummilabdákban.

Benó Testvérek

rövidáru, cipő és játékszeráru üzlete

Nagybeeskerek

Telefon: 201.

Alapítási év: 1870.

